

VZROKI ZA PROPADANJE LESNE IN POHIŠTVENE INDUSTRIJE V SLOVENIJI IN PREDLOGI ZA NJENO PONOVRNO RAST

Igor Milavec

direktor Združenja lesne in pohištvene industrije

Državni svet, 20. marec 2015

Zakaj je propadel (pre)velik del lesnopredelovalnih podjetij?

Zanjo ni bila vodena ustrezna gospodarska politika, zato je bilo dopuščeno pretirano izčrpavanje panožnih podjetij;

- (pre)veliki davki in prispevki,
- tečajne razlike,
- razpisi s kriterijem - dodana vrednosti na zaposlenega v predel. dej
- (pre)velik dvig minimalne plače v času gosp. Krize
- toga delovno pravna zakonodaja
- bančni krč
- neustrezna (birokratska) zakonodaja...

Podjetja so zato so premalo vlagala v razvoj in so s tem izgubljala razvojni potencial, ki pa je temelj ohranjanja konkurenčnosti.

Mnoga podjetja niso našla tudi dovolj volje in znanja, da bi izvedla zahtevno prestrukturiranje poslovanja in razvojne dejavnosti.

Zakaj je propadel (pre)velik del lesnopredelovalnih podjetij?

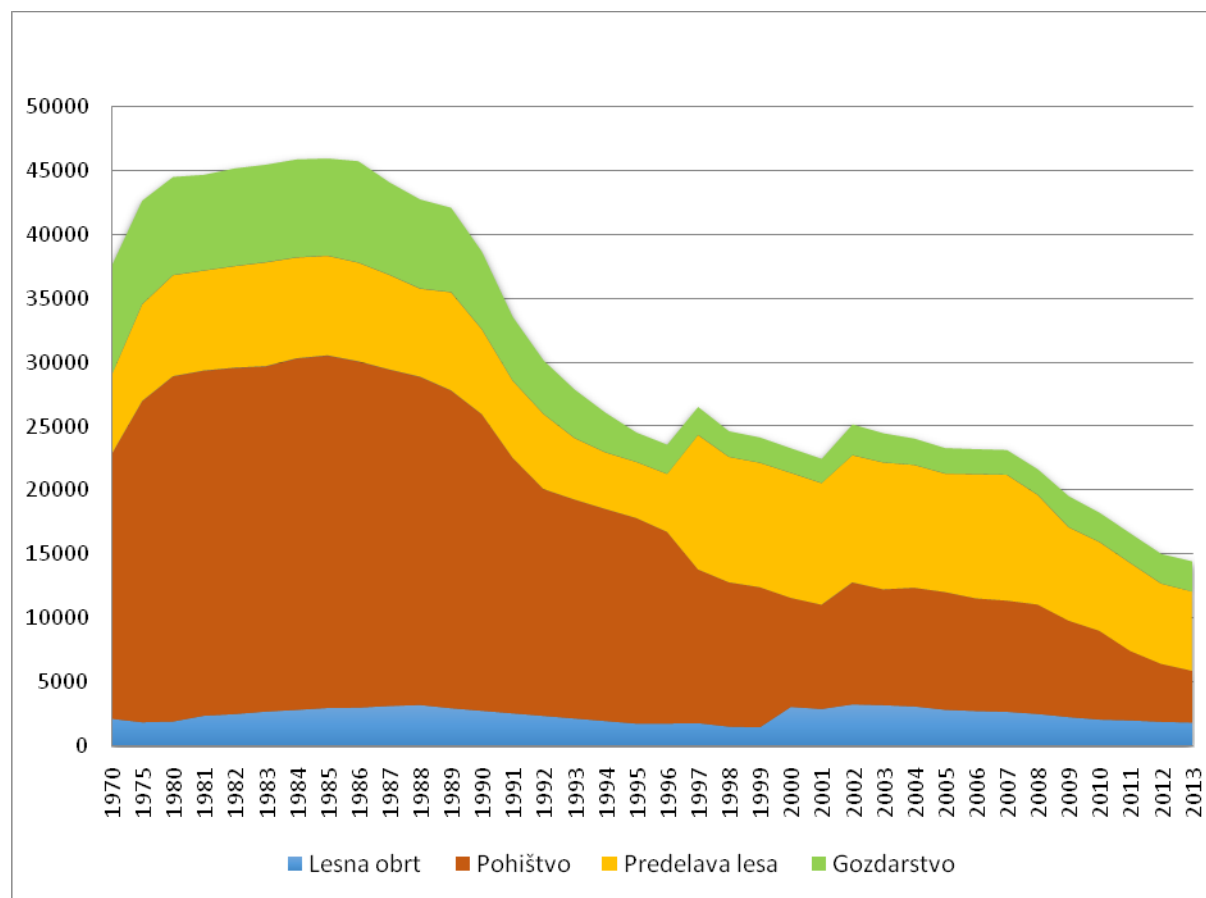
Navedeno je pripeljalo do izjemno velikega števila stečajev lesnopredelovalnih podjetij.

Toga delovno pravno zakonodaja in stečajni postopki pa so povzročili praviloma tudi zaprtje podjetij, kar je še posebna škoda.

Težavo lesnopredelovalnim podjetjem je predstavljala (in jo še vedno) tudi nezanesljiva oskrba s hlodovino

- iz državnih in iz zasebnih gozdov

Rezultati dosedanje gospodarske politike na lesnopredelovalno industrijo (LPI)

Kaj je bilo narejenega za preobrat lesnopredelovalne panoge?

Leta 2008 je ZLPI s partnerji iz lesarstva in gozdarstva zastavilo inicijativo "GOZD in LES za trajnostni razvoj Slovenije", s ciljem prestrukturiranja gozdno lesnega sektorja v Sloveniji.

- izvedli smo zelo veliko dejavnosti /obiski Pro Holza, sestanki s predstavniki DZ, ki panogo podprejo...

Javnost in politika začenjata spoznavati, da tretja najbolj gozdnata država EU hitro izgublja lesnopredelovalno industrijo in da izvažamo vedno več hlodovine...

Gozdovi, les in lesnopredelovalna panoga oz. celotna gozdno lesna veriga začne, vsaj verbalno, pridobivati na pomenu.

Kaj je bilo narejenega za preobrat lesnopredelovalne panoge?

MGRT leta 2010 podpre izdelavo panožne strategije / aprila 2012 je bila dokončana.

Ministra, mag. Darja Radić in mag. Dejan Židan, ustanovita leta 2011 medresorsko delovno skupino GOZD – LES, ki je pripravila Akcijski načrt za povečanje konkurenčnosti gozdno-lesne verige v Sloveniji do leta 2020 / junija 2012 ga je sprejela Vlada RS, a mu na lesarskem delu manjka osrednja vsebina – program prestrukturiranja

Od leta 2011 dalje Eko sklad subvencionira samo še leseno stavbno pohištvo in je tudi sicer naklonjen gradnji z lesom.

Kaj je bilo narejenega za preobrat lesnopredelovalne panoge?

Ministrstvo za gospodarstvo leta 2011 podpre tri pretežno panožne razvojne centre.

Konec leta 2012 Vlada RS sprejme Uredbo o ZEJN naročilih, ki predvideva obvezno vgradnjo lesa v min. 15 % volumna zgradb in vsaj 70 % lesa za opremo objektov.

Podjetja tudi s pomočjo projekta KOCles pospešeno izobražujejo svoje zaposlene.

Kaj je bilo narejenega za preobrat lesnopredelovalne panoge?

Jeseni 2013 ZLPI okrepi panožna prizadevanja za nadgraditev AN na področju lesnopredelovalne industrije.

Na sestanku z vodstvoma MGRT in MKO (1. 10. 2013)
smo predlagali zastavitev sektorske gospodarske politike:

1. Formiranje Agencije za les

2. Rezervacijo 100 mio EUR samo za lesnopredelovalno panogo

- povečanje vlaganj v tehnološko opremo
- podpora razvojnim projektom za razvoj novih izdelkov in storitev
- povečanje vlaganj v raziskave, razvoj in inovacije
- podpora pri razvoju blagovnih znamk in trženju v tujini ...

Kaj je bilo narejenega za preobrat lesnopredelovalne panoge?

Leta 2014 je bil dosežen dogovor za objavo javnega razpisa samo za panožna podjetja, ki ga je že pripravil Slovenski regionalno razvojni sklad iz Ribnice.

Konec leta 2014 sprememba obeh uredb, ki določata pogoje za kurjenje lesa.

- dovoljeno je kurjenje tudi za lesna tvoriva
- omogočeno je enostavnejše in cenejše merjenje emisij iz lesnih ostankov
- Bistveno so znižani kriteriji za emisije v zrak (prej so bili najstrožji v EU)

Na sestanku predstavnikov panoge z ministroma Zdravkom Počivalškom in Dejanom Židanom ter z vodilnimi iz MGRT in MKGP, 13. 2. 2015, je minister Počivalšek obljubil formiranje direktorata za lesarstvo na MGRT.

Rezultati izvedenih ukrepov.

Panoga je, po petih letih izgub, leta 2013 že poslovala z manjšim dobičkom.

V TOP 20 panožnih podjetij

- 1/5 zaposlenih, dodana vrednost na ravni EU-28.
- Prodaja na zaposlenega: 137.000 EUR, je nad povprečjem EU
- Dodana vrednost na zaposlenega 45.000 EUR
- Stroški dela v DV 54%

Veliko podjetij pospešeno dela na razvoju, vedno več jih sodeluje v mednarodnih projektih, tako npr. proizvajalci lesenih montažnih stavb že spadajo med najboljša tovrstna podjetja v EU.

A o prestrukturirani panogi nikakor še ne moremo govoriti.

Prednosti lesnopredelovalne industrije

- Les skladišči CO2 in pri predelavi potrebuje malo energije.
- Omogoča **proizv. končnih izdelkov/** blagovne znamke, dizajn...
- Primeren je za **prenovo stavbnega fonda**, za **izgradnjo in opremo pametnih domov (SPS)**...
- Omogoča **multiplikativen učinek** in **zaposlitve v vseh regijah**
- **Slovenija je 3. najbolj gozdnata dežela v EU**

Kaj je potrebno storiti da bo število podjetij in zaposlenih zopet raslo?

IZBOLJŠANJE GOSPODARSKEGA OKOLJA

Pogoji za delovanje gospodarstva se morajo v Sloveniji izboljšati.

SAMOSTOJNA GOSPODARSKA POLITIKA

Formirati je potrebno samostojno gospodarsko politiko za gozdno lesni sektor

- ustanovitev direktorata za lesarstvo je le prvi korak

Za njeno izvedbo bo potrebno zagotoviti namenska finančna sredstva.

Argumentirano ugotoviti s katerimi izdelki in storitvami lahko slovenski predelovalci lesa uspejo na mednarodnem trgu, in zastavitev ukrepov, ki bodo dolgoročno povečevali njihovo prodajo.

Kaj je potrebno storiti da bo število podjetij in zaposlenih zopet raslo?

RAZVOJ LESNOPREDELOVALNIH PODJETIJ

Ključna bo izvedba razvojnih projektov v podjetjih, saj bo strategija uspela le če bodo podjetja okrepila svojo pozicijo na trgu.

V tej smeri bo potrebno motivirati podjetja in jih podpreti z znanji in finančnimi sredstvi, tako **da bo čim več razvojnih projektov uspešnih.**

Podjetja se morajo zavedati, da minimalna plača, davki in prispevki zahtevajo dodano vrednost na zaposlenega v Sloveniji že nad 30 000 EUR;

SKD 16 (lesarstvo) v letu 2013 DV/Z = 29 500 EUR

SKD 31 (pohištvo) v letu 2013 DV/Z = 22 300 EUR

V podjetja in sektorske organizacije je pomembno pripeljati nova znanja in drugačno razmišljanje, ki naj okrepi pozitiven model odločanja in delovanja.

Kaj je potrebno storiti da bo število podjetij in zaposlenih zopet raslo?

PRILAGODITEV PODPORNEGA OKOLJA POTREBAM LESNOPREDELOVALNIH PODJETIJ

Izvedba razvojnih projektov v podjetjih je zelo zahtevna naloga, zato bodo potrebovala njim prilagojeno in dolgoročno predvidljivo podporo

- v znanju in storitvah
- v finančnih sredstvih

Opredeliti bo potrebno ključne dejavnosti in infrastrukturo, ki jo bo zagotavljala.

Dejavnosti naj najprej izvajajo obstoječe panožne organizacije v navezavi z MGRT in MKGP in šele nato naj se ustanavlja nove.

Celotno podporno okolje mora delovati kot usklajena mreža.

ZLPI in Lesarski grozd bosta kmalu izvedla nekaj tovrstnih srečanj za člane.

Predlogi glede oskrbe z lesom

Zakonodaja naj:

- Podpira zmanjševanje emisij toplogrednih plinov s kratkimi transportnimi razdaljami.
- Prednostno naj zagotavlja oskrbo gozdno lesnih verig v Sloveniji, tudi če je solastnik iz tujine.
- Podpira rabo dela sredstev iz gospodarjenja z gozdovi za povečevanje konkurenčnosti in razvoja podjetij v gozdno-lesni vrednostni verigi.
- Omogoči sklepanje dolgoročnih pogodb z lesnopredelovalnimi podjetji iz Slovenije.

Predlogi glede oskrbe z lesom

- Omogoči sodelovanje predstavnikov predelovalcev lesa pri pripravi poslovnega načrta družbe in pozneje v organih družbe.
- Omogoči, da bodo predelovalci lesa iz Slovenije dobili del lesa iz državnih gozdov in del iz zasebnih gozdov in naj pri oskrbi z lesom upošteva tudi stopnjo predelave in število zaposlenih.
- Po letu 2016 omogoči, da bodo vsi lesarji izenačeni med seboj, tako da bodo gozdarska podjetja ločena od lesnopredelovalnih podjetij.

Potrebna bo tudi bolje organizirana, dolgoročno zanesljiva oskrba iz zasebnih gozdov - državnih gozdov je le okrog 20 %.